

toplumsal özgürlük

10 TL / Aralık 2024

Örgütlü bir halkı hiçbir kuvvet yenemez!

Şimdi 2024'ü geride bırakırken 2025 yılı, sınıfın, halkın örgütlü gücünün kendini yeniden inşa ettiği, bu gücün egemenlerin oyunlarının ortasında bir yıkıcı-yapıcı özne olarak belirdiği bir yıl olabilir.

Müthiş bir hızla akan zaman, çok değişkenli denklemler taşıyan güncel olaylarla dolup taşıyor. Tüm bu olaylar; yükseltelen şiddet dozu, savaş tamamları, yoksulluğun açığa çıkardığı sert sonuçlar “gök kubbe” bir örtü işlevi görüyor. İktidar ve ortakları, gözümüzün karanlığa alışmasını istiyorlar. Olayların sarsıcılığı içinde giderek daha da küçülmemizi, kötürümleşmemizi, çaresiz ve güçsüz hissetmemizi... Öyle değil mi? Ne yapabiliriz ki bunca karmaşanın içinde?

Henüz kimse kazanmadı

Evet, henüz kimse kazanmadı bu savaşı. Ne biz ne

egemenler. Ne işçi sınıfı ne sermaye. Ne halklar ne devletler... Savaş sürüyor. Her bir olay, arkasındaki olgularla birlikte hızla hareket etmeye, her güç karşısındakini yenmek için çabalamaya devam ediyor. İşte bir yıl bitmek üzere. Aralık ayı içerisinde de devam edecek olan bütçe görüşmelerinden tutup bu bir yılı önümüze sersek şunu görürüz: Var gücüyle yüklenip faşist bir rejim inşa etmeye çalışan iktidar ile varıyla yoğunlaştıran karşı koyan işçileri, halk güçlerini. Bu bir yılı kısaca hatırlayalım; Fernas direnişini, Özak'ı, soyadı kanununu, hayvan katliamı yasasını,

İliç maden katliamını, Karadeniz'de katledilen Reşit Kibar'ı... İçinden darbe çıkan sürecin şimdilerde devam eden kayyımlarını. Bölgemiz bir savaş hattı üzerinde ve bu savaş hattı bizzat Türkiye'nin de hamleleri ile giderek kızışıyor. İsrail'in Filistin'e uyguladığı soykırıma varan şiddeti şimdi Lübnan'dan Suriye'ye, İran'dan Halep'e kadar yayılan bir ateş hattı çiziyor halkların önüne. Dünya çapındaki hegemonya krizi gelip Orta Doğu'nun bu bölgesinde bir düğüme dönüşüyor. Bu düğüm yukarıda Ukrayna-Rusya'dan başlayıp aşağılara kadar uzanıyor. An be an yükselen gerilim, ülkemizde iç cephe

tahkimî derdiyle “süreç” çağrıları yapan iktidar ve ortaklarının oyunlarının ana gerilimini oluşturuyor. Mehmet Şimşek'in politikaları işçi sınıfı, bu ülkeyi var edenler açısından neredeyse “yavaş” bir işkenceye dönmüş durumda. Adım adım, yoksullukla, açlıkla, sefaletle eğitmek, eğip bükme istiyorlar bizi. Sermayenin pürüzsüz çıkarları için bu şart! Bu koşullarda asgari ücret ne olursa olsun işçi sınıfı yine yoksulluk bataklığında bırakılacak.

Savrulmalara karşı örgütlenme zamanı

Böyle hızlı ve sarsıcı zamanlar, hemen herkesi savurur. Ya umutsuzluğa

ya “gidecekler zaten” cümleleriyle açığa çıkan altı boş “umuda”. Ya müthiş bir öfke yüklenir ya dipsiz bir umutsuzluk... İşte bu uçlardaki savrulmaları sabitleyecek tek çapa örgütlü gücümüz olacak. Dönüp bakalım, bizi ezmeye çalışanların tek gücü örgütlülükleri! Şimdi 2024'ü geride bırakırken 2025 yılı, sınıfın, halkın örgütlü gücünün kendini yeniden inşa ettiği, bu gücün egemenlerin oyunlarının ortasında bir yıkıcı-yapıcı özne olarak belirdiği bir yıl olabilir. Gücümüz yeter, halk burada, buradayız! Örgütlü bir halkı hiçbir kuvvet yenemez!

Her şey değişiyor mu?

Oğuzhan Kayserilioğlu

Bahçeli'nin öncülüğünde yoklanan yeni yönelimin elbette tek bir hedefi yok, Erdoğan merkezli iktidarın kalıcı hale gelmesi dahil olmak üzere birçok hedefe aynı anda ulaşılacak isteniyor. Ancak devlet açısından böylesi çok riskli bir manevrayı en çok Orta-Doğu'daki gelişmelerin zorladığını, ancak o seviyede bir zorlanmayla olası yıkıcı risklerin göze alınabileceğini düşünüyorum. Devlet, bölgedeki gelişmelerin birçok yönden kendisini zorlayacağını tespit ederek manevra yapıyor.

(...) Devamı 4. sayfada

Muhalefetin “resmi” sınırları

Haluk Koşar

Mayıs 2023 seçimlerinde görevini yerine getiren Altılı Masa dağıldıktan sonra muhalefetin temsili ana muhalefet partisi olarak CHP'de devam etti. Hoş masanın diğer bileşenlerinin muhalefetle ilgileri tartışma konusu ama aldıkları pozisyon gereği böyle isimlendiriyoruz. Bugün yaşanan onca olaya ve fırtınalı siyasi ortama rağmen kalan beşlinin halen muhalefet adına herhangi bir çıkışta bulunmamaları bu görevi fiili olarak da CHP'ye devretmiş oluyor.

(...) Devamı 3. sayfada

“Yeni süreç”te yerimiz neresi olacak?

Şimdi iktidar olmaktan uzak olan bu çıkışın bir önemi var mı acaba? Elbette var.

Juliana Gözen

3 Ekim MGK bildirisi, “İç cepheyi sağlam tutmalıyız” açıklamaları ve ardından Cumhuriyet İttifakı ortağı Devlet Bahçeli'nin DEM Parti'lilerle tokalaşması ile bir süreç başladı. Aynı anda hem kayyum atamalarına hem de diyalog/görüşme kapılarının açıldığına tanık oluyoruz.

Ne faşist rejimin kurumsallaşmasından bir sapma ne de Bahçeli'nin kendi tasarrufunda bu hamleler... İktidar koalisyonunu bu köklü politika değişikliğini yapmaya zorlayan hareket halinde olan bölgedeki gelişmeler ve yerel seçimlerde kendini ifade eden mevcut ekonomi politikalarının sonucunda içeriye doğru büyüyen sınıf temelli rahatsızlık. Orta Doğu'daki savaşın yarat-

tığı “risk” ABD merkezli yeni bölge düzeninde Kürtlerin inisiyatifinin güçlenmesi ve dört parçadaki varlığının özel statüler kazanması. Bu anlamda el uzatma hamlesi aslında hem bir “engelleyici strateji” olarak hem de bölgedeki savaşta fırsata çevirmeye yönelik bir stratejinin parçası.

(...) Devamı 2. sayfada

Donmuş siperlerde ve yanmış bozkırlarda savaşın 1000 günü

Efecan Özcan

Ukrayna korkunç bir dönüm noktasına ulaştı: Rusya ile savaş 1000 günü aştı. 24 Şubat 2022'de başlayan geniş çaplı işgal, ülkedeki yaşamı kökten değiştirdi. O tarihten bu yana binlerce Ukraynalı öldü ve 6 milyondan fazla insan mülteci durumuna düştü.

(...) Devamı 6. sayfada

Satış sözleşmelerinden protestocu söyleme, belediye grevleri

2 Sözleşmeler işçilerin itirazlarına rağmen art arda imzalandı.

Bütçeden sermayeye giden yol

5 Bir bütün olarak hazırlanan bütçe sermaye ve servet transferinin çok açık ifadesidir.

Bir yeşillendirme şöleni olarak COP29

7 Adeta bir yeşil yıkama şöleni gibi gerçekleşen bir zirveyi daha geride bıraktık, COP29 tamamlandı.

POLİTİKA

“Yeni süreç”te yerimiz neresi olacak?

Tablonun geneline bakacak olursak Türkiye'deki kurucu unsur olan ordunun içerisinde klikleşmenin iyice belirginleştiği bir kez daha tescillendi. “Mustafa Kemal’in askerleriyiz.” sloganı bir toplanma alanı yaratıyor ve her ne kadar bu toplanma alanı iktidar olmasa da ülkenin kurucu kodlarında yer aldığı için dağılmıyor da.

Juliana Gözen

(...) 1. sayfadaki devam

İçeride zayıflayan hegemonyanın planı bu, yeni bir oyun kurarak hem ana muhalefet partisiyle Kürt siyasetinin yan yana gelişlerini engelleme, her birinin kendi içindeki ayrımları belirginleştirme hem de tüm muhalefet ve direniş odaklarını paralize etme.

Şimşek programı ve sermaye/devlet planları

Tüm bu keşmekeşliğin ruhuna uygun ülke sınırları içerisinde de sermayenin ihtiyaçlarını temel alan yeni bir haritalandırma söz konusu. Uluslararası kapitalist sisteme entegre olabilmek için Anadolu coğrafyasını yerli ve yabancı sermayeli maden şirketleri arasında paylaşırma, OSB'si olmayan ilin kalmaması, yeni kurulan lojistik merkezlerin hazırlıklarının yapılması; memleketin her bir karış toprağı bu sürece hazırlanıyor. Sermayenin birikim sürecini temel alan bu yeniden haritalandırmanın işlemesi ancak onu emecek ucuz iş

gücü yaratmasına bağlı. Şimşek'in rolü de burada devreye giriyor. Enflasyon sonucunda alım gücünün düşmesi, ücretlerin asgari ücret ortalamasına çekilmesi, emeklilerin aylık sınırına itilmesi, işgücü dışına itilen kesimin genişlemesi işte bu haritalandırma içerisinde anlam buluyor. Türkiye kapitalizminin ihtiyaçlarının “rasyonel” sonucu olan Şimşek programı iktidarıyla, sermayesiyle ve muhalefetiyle bir mutabakat zemininde yükseliyor. Kendi kabına sığmayan, sermayesini katlayarak arttıran burjuvazinin artan enerji bağımlılığı ve bu ihtiyacını giderme arayışları bir koldan, bölgedeki gelişmelerle Kürt fobisi iyice yükselen Türkiye devletinin işgal planları bir koldan birleşiyor. Misak-ı Milli sınırları hedeflenerek içeride “iç barış” dışarıda ise yayılma stratejisi de adına yeni süreç denilen bu girişimin arkasındaki iktisadi nedenler arasında sayılmalıdır.

Yeni oyunda yerimiz neresi olacak?

Yönetme biçimlerinin sorgulandığı, krizlerin yıkıcı sonuçlarının

yaşamları kuşattığı bir dönemde kendisini sürecin öznesi olarak ortaya koymamak ve halka bir çıkış yolu göstermemek siyasi bedel yaratan bir tutum olur. Emekçi halkın yıkımının bu derece çıplak yaşandığı, doğanın altının üstünün büyük bir vahşetle yağmalandığı, geleceğin felaketler getireceği duygusunun kalıcılaştırıldığı bu koşullarda kitlelere güven verecek bir program ve propaganda çıkış yoludur. Sınırlarına gelen kapitalist düzenin ayakta kalabilmesi için yapılan her saldırı muhataplarını birbirine teyelliyor. Ortak bir program ve bu doğrultuda ortak mücadelenin maddi bir güce dönüşmesi önceki dönemlerden çok daha güçlü bir zemine sahip. İşçi sınıfının öncülüğünde kapitalist yönetme biçimlerini karşısına alacak bir öznenin varlığı bugün siyaset sahnesinde kurulan yeni oyunu belirleme gücüne sahip olabilir.

İttifak, cephe, inisiyatif; adına ne diyeceksek!

İki sene önce halkın seçeneğini

yaratmak için yola çıktı Emek ve Özgürlük İttifakı. Aradan geçen 2 yılda ittifak, çeşitli nedenlerle ilerleyemedi. Bunların hepsi özel gerekçelerdi. Son olarak 27 Eylül'de bir araya gelen ittifak bileşenleri, başarısızlığının yüzleşmesini tam açıklığıyla yapmasa da ortak ve genişleyen yürüyüş çabasında olduğunu gösterdi. Fakat bu yürüyüşün biçiminin nasıl olacağına dair farklı düşünceler yeniden tıkanmaya ve hareket-siz kalmaya sebep oldu.

Bunun yıkıcı sonuçlarının ülkenin tarihsel dönüşümüyle birlikte yaşanacağı çok açık değil mi? Bir yanda faşistleşen rejimin yeni saldırı konsepti diğer yanda sermaye düzenini esas alan halkı sıtmaya razı edecek muhalefet; halkın ihtiyaçlarını kazanma perspektifiyle hareket edecek bir güç odağı tüm bu dengeleri sarsabilecek potansiyel bir güç barındırıyor. Ya gerçek bir seçenek olarak öne çıkacağız ya da gök kubbede hoş bir seda olarak kalacağız.

Satış sözleşmelerinden protestocu söyleme, BELEDİYE GREVLERİ

İşveren, sendikanın ve işçinin dayanma gücünü analiz eder ve taktiklerini ona göre belirler. Hem belediye yöneticileri ve meclis üyeleri hem de işveren sendikasının temsilcileri oldukça kararlı ve soğukkanlı bir biçimde işçilerin içindeki çelişkilere oynadı.

Pelin Kahiloğulları

Geçtiğimiz ay İstanbul ve İzmir'de gerçekleşen toplu sözleşme süreçleri ve grevler belediye işçilerinin yoksulluğa öfkесinin hayal kırıklığına dönüşmesiyle sonuçlandı. Sözleşmeler işçilerin itirazlarına rağmen art arda imzalandı. İstanbul'daki 13 belediyenin sözleşmesi AKP'li belediye şirketlerinin üye olduğu MİKSEN ile Hizmet-İş sendikası arasında 8 Kasım'da imzalandı. Hizmet-İş 3 yıllık sözleşmelere imza atarken yevmiyeler brüt 1150-1200 bandında kaldı. En yüksek ücretle imzalanan TİS, henüz yeni CHP'ye geçtiği için işçilerin hala Hizmet-İş'e üye olduğu, Üsküdar Belediyesi'nde brüt yevmiye 1460 oldu. CHP'li belediyelerin bağlı olduğu işveren sendikası SODEMSEN'in tüm belediyelerde izlediği yöntem işçilerin ücretlerini baskılamak oldu. CHP genel başkanı “Asgari ücret en az 30 bin olmalı” açıklaması yaparken işçiler CHP'li belediyelerde ücret zammı için greve çıkarıyor ve gece yarısı CHP tarafından yönlendirilen Genel-İş genel merkeziyle imzalanan sözleşmelerle iradeleri eziliyordu.

Sendika bürokratlığından siyaset bürokratlığına

Genel-İş genel merkezi ve özellikle de Başkan Remzi Çalışkan, işveren CHP ile ortaklığını gizleme ihtiyacı bile duymadan, açıktan işçi sınıfına ihanet etti. Genel-İş genel merkezinin tutumu “Sendikalizm” olarak bile değerlendirilmeyecek bir düzeyde. İşçinin ücret mücadelesini dahi yürütmeyerek, işverenlerle onların çıkarlarını esas alan bir suç ortaklığı içindeler. Genel-İş'in CHP'nin çıkarlarını gözetme ‘hassasiyetinin’ kaynaklarından birisi, AKP'den CHP'ye geçen belediyelerde çalışan işçileri kendi sendikalarına üye yapma işteğidir. Onbinlerce işçinin ayda bir günlük yevmiyesini ‘aidat’ olarak alan Genel-İş genel merkezi sanki

bir şirket gibi sermaye birikimi oluşturuyor. Zaten sendika yöneticileri de hiç saklamadan lüks içinde yaşıyor. Zenginleşmeyle de kendilerini sınırlamayan sendika bürokratları siyaset bürokratlığına doğru basamakları tırmanıyor. Şube yönetimlerin çoğu da bu parazit kastla uyumlanıyor, söylem düzeyinde itiraz içinde olsalar da alternatif bir mücadele biçimi geliştiremiyor.

Fiili grev hazırlığı yoktu

Grev süreçleri boyunca öne çıkan temel zaaf, alternatif olma iddiasındaki kimi şube yönetimlerinin genel merkezin “arka odalarda” imza atmasının önüne geçebilecek bir ön hazırlık yapmamış olmasıydı. Anadolu Yakası'nda bulunan 4 belediyenin bağlı olduğu Kartal, Ataşehir, Maltepe ve Kadıköy şube yönetimleri bir koordinasyon oluşturmuştu. Fakat oluşturulan koordinasyon esas yerleşmesi gereken yere yani işyerindeki

birimlere, işçilere yayılmamış, yöneticilerle sınırlı kalmıştı. Kartal'da genel merkezin şubeyi tanımadan TİS'i imzalaması sonucunda, dış temizlik biriminde çalışan işçiler fiili ücret zammı talebiyle greve geçti. Kartal'da başlayan fiili greve destek amaçlı Maltepe Belediyesi işçileri de bir günlük iş bıraktı. Merkezin satış sözleşmesine alternatif olma iddiasında bulunan kimi şube yöneticileri ve temsilciler ise, sorumluluğu işçilerin sırtına attı. Fiili grev, yasallık tartışmasına sıkıştırılıp boğuldu. Kartal'ın imza atması Ataşehir'i ve Maltepe'yi, Maltepe de diğer belediye grevlerini bir döngü şeklinde belirledi. Maltepe Belediyesi'nde, grevin 2. günü şube yönetimi en başından yükselttiği itirazlarda geri adım attı ve işçilere rağmen toplu sözleşmeyi imzaladı. Türkiye geneli fiili bir greve dönüşecek süreç başlatılmadı.

Esas mücadele teşkilatlanmadan geçiyor

İşveren, sendikanın ve işçinin dayanma gücünü analiz eder ve taktiklerini ona göre belirler. Belediye grevlerinde de öyle oldu. Hem belediye yöneticileri ve meclis üyeleri hem de işveren sendikası-

nın temsilcileri oldukça kararlı ve soğukkanlı bir biçimde işçilerin içindeki çelişkilere oynadı. Her direnişin hatırlattığı üzere, “işçiler arasında çelişkiler vardır” ve işveren bu çelişkilere oynar. Çelişki, işin niteliğinden kaynaklanan farklılıklar olabilir, işçinin kimliği, memleketi ve siyasi görüşünden kaynaklanan farklılıklar olabilir. Teşkilatlanmak, şu yahut bu sendikaya üyelikten öte, işçiler arasındaki birlik ve güven ortamının inşasıdır. Bir diğeri konu işçinin kazanımı nasıl elde edeceğini bilince çıkarılmasını ve mücadelede sorumluluk üstlenmesini sağlamaktır. Son olarak toplarken yeniden ve özellikle vurgulayalım, iki yıl sonraki belediye işçilerinin toplu sözleşme süreçlerinin şimdi yaşananlardan farklılaşmasının yöntemi, şimdi yaşananların benzerinin yine işçiye dayatılacağını baştan kabul etmek ve bu kabul üzerinden işçilerin karar ve yetki sorumluluğunu eline alabileceği işyeri komitelerinin hemen kurulmasından geçiyor. Sözleşmeleri beklemeye gerek yok, her gün mücadele günüdür.

Onbinlerce işçinin ayda bir günlük yevmiyesini ‘aidat’ olarak alan Genel-İş genel merkezi sanki bir şirket gibi sermaye birikimi oluşturuyor.

UMUTSUZLUĞA DEĞİL TÖP'E ÖRGÜTLEN HAYDİ ŞİMDİ
FORMU DOLDUR, TÖP'E ÜYE OL, ÇETE DÜZENİNİN YIKILIŞINA ÖRGÜTLÜ MÜCADELE İLE İMZANI AT!

Form için kodu tarat

★
TÖP

TOPLUMSAL ÖZGÜRLÜK PARTİSİ

POLİTİKA

Cumhur İttifakı'nda yeni bir "çatlak" mı?

Çatlak söylemi eğer bir ayrışmayla sonuçlanmıyorsa iktidardaki koalisyonun hegemonyasını ve iktidarını perçinlemekten başka bir işe yaramıyor. "Çatlak yoktur, olmamıştır" demek de en az "Çatlak vardır" kadar spekülatif ve yine söz konusu söylem kadar siyasal olarak hatalar barındırır. En önemli siyasal hata çatlakla bel bağlayarak beklemeye geçmektir.

Hasan Durkal

Cumhur İttifakı'nda çatlak beklentisi ülkedeki halk hareketinin üzerine kara bir bulut gibi çöktü. Yeni bir durum değil, neredeyse ittifak ilk kurulduğundan beri bu beklenti ve bu beklentiye eşlik eden kurtarıcı beklentisi her kritik anda beliriyor. Hatırlanacağı gibi 2019 yerel seçimleri öncesinde, 2018 sonlarında, Devlet Bahçeli'nin "Biz yerel seçimlerde ittifak yapmayacağız" açıklamasını Erdoğan'ın "Herkes kendi yoluna deriz" çıkışı izlemişti. Böylece ilk çatlak beklentisi oluşmuş, bu durum sürekli speküle edilmişti.

Takip eden 6 yıllık süreçte zaman zaman Devlet Bahçeli'nin zaman zaman Erdoğan'ın çıkışları, kimi ifadeleri ve yorumlanan alt metinleri ile çatlak var tezi sürüp gitti. 2019 seçimlerinin birinci yıl dönümüne yaklaşırken iki partinin genel merkezlerinde yaşandığı iddia edilen yerel yönetim ve ihale pazarlıklarında da bu iddia ortaya atılmıştı. 2021 sonlarında

AKP'li kalemler tarafından ortaya atılan 50+1 tartışmaları ve takip eden süreçte Devlet Bahçeli'nin yardımcısı Mevlüt Karakaya'nın "Cumhur İttifakı'nın mensubuyuz ancak 'hükümet ortağı' değiliz" çıkışı da

buna yorumlanmıştır.

Bahçeli'nin bir grup toplantısında halkın yoksullaşmasını eleştirmesi de bir dönem gemiden inmeye yeltendiği yorumlarına neden olmuştur.

Başlangıç noktasına dönerken Yine buradayız işte. İttifakın ilan edilisinin 8. sene-i devriyesini geride bıraktığımız bugünlerde Bahçeli'nin 22

Ekim'de başlattığı "Öcalan açılımı"nın ittifakta yeni bir çatlakla neden olduğuna dair yorumlar da yeni bir çatlak iddiasıyla beraber geldi.

Bahçeli'nin 22 Ekim çıkışı şüphesiz ki konuşulmaya devam edecektir. Üstelik kısa vadeli değil, uzun vadeli bir yol açtı Bahçeli. Çatlak söylemi eğer bir ayrışmayla sonuçlanmıyorsa iktidardaki koalisyonun hegemonyasını ve iktidarını perçinlemekten başka bir işe yaramıyor. Belirtmeden geçemeyelim. "Çatlak yoktur, olmamıştır" demek de en az "Çatlak vardır" kadar spekülatif ve yine söz konusu söylem kadar siyasal olarak hatalar barındırır. En önemli siyasal hata çatlakla

Biliyoruz ki, çatlakların yarılmaya gitmesi ve iktidardaki faşist koalisyonun dağıtılması ancak ve ancak örgütlü halk gücüyle olur.

ga bel bağlayarak beklemeye geçmektir.

Oyun kurucu bir "çatlak"

Öncelikle çatlak söylemi pasifize edicidir. Ketleyicidir. Kitleleri beklentiye sokma yoluyla ehlileştirir. İktidar koalisyonunun faşizmi konsolide etme yöntemi olarak da çatlak işlevseldir. Kitlelerin reflekslerini, örgütlenme ve öz çıkarları çerçevesinde mücadele etme kapasitesini daraltan bir işleve sahiptir. Tüm bu iddiaları çatlakların

gerçek olma ihtimalini bileerek söylüyoruz. Ancak çatlak gerçek olsa bile tek başına bir şey ifade etmemektedir. Biliyoruz ki, çatlakların yarılmaya gitmesi ve iktidardaki faşist koalisyonun dağıtılması ancak ve ancak örgütlü halk gücüyle olur. Ters bir beklenti her seferinde faşist koalisyonun kendisini yeniden tahkim etmesiyle sonuçlanır. Diğer yandan Bahçeli-Erdoğan ikilisi (belki de kendi aralarında ihtilafli olarak)

kurdukları yeni oyunla neredeyse tüm düzen içi güçleri bu oyunun bir parçası yapmayı başarmışlardır. 31 Mart seçimlerinin havası deyim yerindeyse dağıtılmıştır. CHP'nin halkın birikmiş öfkesini arkasına alarak kazandığı 31 Mart seçimleri sonrası içerisinde bitmek bilmeyen tartışmalara Cumhuriyet İttifakı müdahale etmeyi başarmış ve asıl çatlaklı düzen içi muhalefete itelemeyi başarmıştır demek abartı olmaz.

Muhalefetin "resmi" sınırları

Belediyeler üzerinden CHP üstünde kurulan baskı ve tahakküm Kürt hareketinin önümüzdeki dönemdeki pozisyonunu belirleme niyeti taşıyan hamlelere sahip. Mevcut durumda iktidarın çizdiği alan muhalefetin "resmi" sınırlarını da belirler niteliktedir.

Haluk Koşar

(...) 1. sayfadaki devam

Mayıs 2023 seçimlerinde görevini Bahçeli'nin Öcalan hamlesi sonrası allak bullak olan siyasi arenadan beklentilerin aksine en çok etkilenen de muhalefet oldu. Öyle ya ilk açıklama yapıldıktan sonra herkes şok olmuş ve gözler MHP tabanına ve hemen ardından AKP'ye çevrilmişti. Beklenti, açıklama sonrası yaşanacak bir kriz ile birlikte Cumhuriyet İttifakı'nda bir çatlama, tabandan da kopuşlar şeklindeydi. Bu manevraya benzer şekilde bir karşılık vermeye çalışan Özgür Özel'i ise iktidar Özel'in tuttuğu "Kürt sopası" ile sarsıverdi. DEM ile görüşmeyi normalleştiren Bahçeli, DEM ile Kent Uzlaşısı yapan CHP'yi aynı yerden vurarak parti içinde de bir tasfiye hareketinin adeta düğmesine bastı. Esenyurt'a atanan kayyum CHP içindeki sahte dengeyi de alaşağı etti. Saray attığı bir taş ile pek çok hedefi de vurmuş oldu.

Taşın vurduğu hedefler

Hedeflerden biri CHP içine dönüktü. Muhalefette olduğu uzun yıllar boyunca cumhuriyetin kurucu kodlarıyla hareket eden CHP'nin değişen rejime adapte olma çabası belki de kendisinin en önemli handikapı oldu. Aynı anda çok farklı kesimleri yönetme becerisine soyunuyorsanız bu işi iktidar kadar iyi yapmalısınız. Yapmadığınız anda ipler birbirine dolanır ve kördüğüm olur. Kördüğümü açamazsanız kesersiniz. Kayyum hamlesi ile Man-

sur Yavaş ve etrafında toplanan milliyetçi kesimler CHP içindeki gerici eğilimi de iyice su yüzüne çıkarttı. Bu eğilim CHP'nin kördüğümüdür ve halen çözülmemiştir. Bir diğer hedef, belediyeler üzerinden kaybedilen erkin geri kazanılması oldu. Bu gayri meşru kazanım şekli şimdilik Kürtler ile kurulan köprüleri vurmuş olsa da CHP'nin geleneksel yapısını da sarsmıştır. Ama en çok da başta İstanbul olmak üzere pek çok CHP'li belediyeye bir mesaj yollamıştır. Zaten uzun zamandır ekonomik yaptırımlarla baskılanan belediyelerin üzerine artık kayyumun koyu gölgesi düşmüş oldu. CHP'li Dersim Ovacık Belediyesi örneği iktidarın önümüzdeki dönem kayyum stratejisini gösteriyor olabilir. Her kayyum operasyonunda bir miktar DEM Partili belediye ile birlikte az miktarda da CHP'li belediye. Ve belki de en önemli hedef ise halk hareketinin yığınsallaşma olasılığına vurulan darbeydi. 31 Mart'ın yarattığı havanın etkisiyle Van'da geri adım atılan devlet bu sefer CHP'yi kısıpaca olarak aynı durumla karşılaşmanın önünü kesiyordu. Uzun bir süredir sistematik şiddet altında olan Kürt hareketi sokakları eskisi gibi dolduramazken Van gibi kırılma anlarında halkın açığa çıkan öfkesi sarsıcı bir etki yaratıyordu. Esenyurt bu açıdan Van'da yaşananın CHP üzerinden etkisizleştirilme operasyonu oldu. İstanbul gibi CHP'nin açık ara kazandığı bir yerde Van'daki gibi devleti pes ettirecek bir tepki örgütlenememiş ve Kürt halkı kayyumlarla

baş başa bırakılmıştır. İktidar denemiş ve başarılı olmuştur.

Beklentisizlik

Tersinden bakıldığında bu durum halkın CHP'den beklentisini de özetler nitelikte. Uğruna sokağa çıkacak kadar güven duyulmayan bir muhalefet! Bugüne kadar halk ile devlet ve sermayenin uzlaşısında önemli görevler üstlenen ve sonunda halkın hep kaybettiği "resmi" bir role soyunan muhalefet nasıl bir güven inşa edebilir? Özgür Özel ile yaşanan "değişim" histirisi bir eliyle iktidarı itip öbürüyle düşmesini engellerken bu iş kolay değil. Son dönemde yaşanan iki önemli olay muhalefetin sistem ile bağlarının ne kadar güçlü olduğunu tekrardan görmemizi sağladı. Bunlardan ilki Özgür Özel'in "Asgari ücretinin 1 Ocak'taki hakkı 30, bunun altında biz yokuz" açıklamasını yaptığı sıralarda gerçekleşti. CHP'li belediyelerde ücret anlaşmazlığından başlayan grevler DİSK Genel-İş Sendikası merkezi ile beraber bastırılarak, işçilerin sefalet ücretlerine mahkum edilmesi idi. Bu sadece belediye işçilerini ilgilendiren bir olay değildi. Yoksullaşmanın son derece derinleştiği bir dönemde CHP'den bu gidişe dur diyebilecek siyasi bir çıkış beklentisinin karşılığının olmadığı da ilan edilmiş oldu. Diğer ise Özel'in davetiyle MİT Başkanı İbrahim Kalın'a CHP merkezinde yaptırılan sunum ve bu sunum sonrası CHP'nin yurtdışı örgütlerinin MİT tarafından denetime açılma isteği oldu. Toplantıda neler konuşuldu bilinmiyor. Ama savaş atmosferi

yoğunlaşırken iktidar koalisyonunun Orta Doğu'da hamleler planladığı gizli değil. Tam da bu süreçte Saray'dan "iç cephenin güçlendirilmesi" söylemi ortaya atılmışken bu görüşmenin yapılmış olması tesadüf olmasa gerek. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın görüşmeden bir süre önce iç cephe tanımını da yapmıştı zaten: En büyük sosyal güçlerinden birincisinin Cumhuriyet İttifakının olduğu, tam bağımsızlıktan, coğrafi bütünlükten, siyasi birlikten yana ve anti-emperyalist tüm güçlerin birleştiği, Türkiye'yi koruma, güçlendirme ve geliştirme hedefleriyle hareket eden CHP ve diğer muhalif mecraların yurtsever, ulusal, vatansever, milliyetçi güçleri de içinde tüm ulusal/millî güçlerin Millî Devletle birlikte oluşturduğu kuvvet, iç cephedir.

"Resmi" sınır

Bahçeli'nin çıkışı sonrası gerçekleşen gelişmeler, tüm planlamalarda muhalefetin destek gücü olarak konumlandırıldığı şeklinde özetlenebilir. Belediyeler üzerinden CHP üstünde kurulan baskı ve tahakküm Kürt hareketinin önümüzdeki dönemdeki pozisyonunu belirleme niyeti taşıyan hamlelere sahip. Mevcut durumda iktidarın çizdiği alan muhalefetin "resmi" sınırlarını da belirler niteliktedir. Diğer yandan devletin Öcalan üzerinden kurmaya çalıştığı oyunun riskleri çok. Bu riskleri değerlendirerek ibreyi demokratik bir cumhuriyet yönüne çevirecek hamle ise toplumsal hareketin alacağı aktif rol ile olacaktır. Muhalefetin "resmi" yönünü yok etmek için de bu role ihtiyaç vardır.

POLİTİKA

Oğuzhan Kayserilioğlu

En geniş ve derin zeminden bakacak olursak, İsrail-ABD ikilisinin Filistin’de soykırım Lübnan’da vahşet uygulayarak ilerlemesi, şayet gelişmeler bu şeytani ikiliyi durduramazsa, onlara şimdi kaos içinde çırpınan Bölge’nin tümüne yeni bir düzen dayatma olanağı veriyor.

Her şey değişiyor mu?

Açıktır ki, böylesi bir sürecin her adımı yüksek dirençle karşılaşacaktır, hedefe ulaşılmasının hiçbir garantisi yoktur.

(...) 1. sayfadan devam

Öyle ki, hem bölgeden gelen zorlanmaların önü kesilmek hem de bölgede oluşan kaostan faydalanarak Lozan’da o zamanki güç dengeleri yüzünden zorunlu olarak taviz verilen Misak-ı Milli sınırlarına ulaşmak isteniyor. Yani, Halep-Musul- Kerkük hattı!

Bölgede neler oluyor?

En geniş ve derin zeminden bakacak olursak, İsrail-ABD ikilisinin Filistin’de soykırım Lübnan’da vahşet uygulayarak ilerlemesi, şayet gelişmeler bu şeytani ikiliyi durduramazsa, onlara şimdi kaos içinde çırpınan Bölge’nin tümüne yeni bir düzen dayatma olanağı veriyor. Evet, ABD-İsrail hegemonyasında yeni bir Orta-Doğu! Ürdün, Suudi Arabistan ve Körfez’deki emirliklerin de hedefin hizmetine alnabileceği hesaplanıyor olmalıdır. Zayıf Suriye devleti sürekli ateş altında tutularak daha da zayıflatılacak, ama esas olarak İran baskı altına alınıp, mümkünse iç savaş kışkırtılarak ya da doğrudan bombalanarak güçsüz düşürülecek, bağlı olarak Irak da kontrole alınacaktır. Açık ki, böylesi bir sürecin her adımı yüksek dirençle karşılaşacaktır, hedefe ulaşılmasının hiçbir garantisi yoktur. Ancak esas hedef olarak Çin’i gösteren Trump’ın bir an önce Orta Doğu kaosu ABD çıkarlarına en uygun hale sokabilmesi gerekiyor. İşte, sürecin hedefine ulaşması ve bunu en kısa zamanda yapabilmek için gereken ek güç ihtiyacı Türkiye tarafından karşılanacaktır. “Kahrolsun İsrail ve ABD” ile dolu süslü söylemler halkı aldatma amaçlıdır. On milyonlarca Müslümanı başka nasıl ABD-İsrail projesine

yedekleyebilirsiniz ki? Özellikle İran düğümünün çözülmesinde rol alınması gerekecektir. Olası bir zayıflamada İran’daki Kürtler arasında güçlü olan Apocu güçlerin hızla alan kazanacağı hatta muhtemelen Rojava’ya ilave bir de Rojhilat’ın oluşacağı belliyken, Türkiye’nin böyle bir role gönüllü olması doğal değil midir?

Büyülü Rüya

Öte yandan, yerel sermayenin kendi pazarını genişletme ve ucuz iş gücü için bölgesel pazarın hegemon gücü olma isteği zaten kendisini dayatmaktadır. Öyle ya, kimin buzdolabı satışına imtiyaz tanınacaktır ya da kimin yatırımına daha fazla destek verilecektir? Cevaplar, TC devleti ve yerel sermayenin ABD-İsrail eksenine ne kadar uyum sağlayacağı üzerinden belirlenecektir. İşte, öylesi bir sürecin içinde konumlanarak “Misak-ı Milli” sınırlarına ulaşmak sürecin büyümlü rüyasıdır. O rüya bölgesi, esasında altta oluşan ABD-İsrail eksenine odaklı yeni bölge düzeninin tamamlayıcı ögesiymiş, ne gam; Halep’in tekstil makineleri artık oraya giden yerel sermayenin hizmetinde ucuz iş gücüyle çalıştırılacaktır. Afrin’in zeytin ağaçları ve narenciye ürünleri kontrol edilecek, Halep pazarı da yerel sermayenin mallarıyla dolup taşacaktır. Ama daha önemlisi Musul ve Kerkük’ün petrollelidir. Fazla söze gerek yok, sürecin yerel sermayenin üretim ve dolaşım yollarına can suyu vereceği açıktır. Elbette böylesi sert ve yoğun bir yönelimin hedefine doğru ilerlerken bolca çatışma olacak ve askeri güçler ağır kayıplar yaşayacaktır. Üzücüdür, ama normal insanlar için; aynı duruma egemenlerin zirvesinden bakılırsa bambaş-

ka bir gerçeklik görülecektir: Savaş savaşılan güce savaşçı-diri bir asabiyet yükler ve çıkılan zorlu yolda tam da böylesi bir asabiyete ihtiyaç vardır. Dökülen kanlar oluşması gerekli olan savaşçı asabiyetin besinidir. Normal insanların dünyasıyla egemenlik alanında yaşanan çelikten güç ilişkilerinin dünyası oldukça farklıdır.

Kilit nokta: Kürtler!

TC devletinin ve sermayesinin böylesi bir süreci yürütüp kazanabilmesi için Kürtlerle anlaşması hatta kendi devlet yapısını ana özelliğini koruyacak bir yapıda yeniden kuruluması kaçınılmazdır. Evet, şimdiye dek yürütülen “çözumsuzlükte ısrar ve zamana yayılmış bir çürütme süreci” politikası zaten iflas etmişti, ek olarak şimdi “zamanın ruhu” da başka bir yönelimi dayatmaktadır. Ama öyle olmalıdır ki, her şey değişirken her şey aynı kalmalıdır. Adımlar açıktır: 1- Kandil’in Kürt hareketi içindeki hegemonyası dağıtılmalı ve gerilla marjinalize edilerek sürdürülebilir bir “terörle savaş” alanına sıkıştırılmalıdır, 2- Kürt sermayesi Barzani benzeri bir duruşa ikna edilmeli ve verilecek kimi tavizlerle (sözgelimi Kürtçe eğitim) Kürt toplumunu Kandil’e karşı konsolide etmesine destek olunmalıdır. Kapitalizmin “ihale” vb. imkanları kullanılarak Kürt sermayesi güçlendirilmelidir. Kürt sermayesi ile Kürt liberalleri ortaklaştırılmalıdır 3- Öcalan Orta Doğu’nun yeniden örgütlenmesi projesine ikna edilmeli ve Hareketi’de ikna etmesi sağlanmalıdır. “Kurtlarla birlikte uluma” ve hedefine yürürken “düşmanın gücünü de kullanma” uzmanı Öcalan’ın konuyu kendi açısından değerlendirme olasılığı vardır.

Mayınlı arazi

Şimdi rüyalar aleminden gerçekler alemine geçmenin zamanı geldi. Rüyanın zemini adeta pürüzsüz bir buz kütlesiydi ve TC’nin ayaklarında da buz pateni vardı, adeta eğlenerek hedefine doğru kayarak gidiyordu. Ancak, Orta Doğu’nun ne üstünde rahatça kayılacak bir buz kütlesi ne de hangi gülün daha güzel olduğunu seçmekte zorlanacağımız bir bahçe olmadığı açıktır. Tam tersine, Orta Doğu küresel, bölgesel ve yerel güçlerin karmaşık güç ilişkilerinin iç içe geçtiği ve nerdeyse hiç boşluk bırakmadan farklı güçlerce mayınlanmış bir arazidir. Sınırlar delik deşik olmuştur, devletlerin gücü kendi coğrafyalarını korumaya ve toplumlarını konsolide etmeye yetmemektedir, Hizbullah, Sadr Hareketi ve PKK gibi bazı örgütlerin gücü bölge devletleriyle boy ölçüşebilecek düzeye ulaşmıştır. Üstelik tümüyle kontrolü dışında gelişen olayların TC’nin hareketlerini, kazanımlarını ve dengelerini aniden boşluğa itiverme olasılığı vardır. Sözgelimi, Nasrallah’ın ölümüne rağmen direnen Hizbullah’ın İsrail’i zorlamakta süreklilik sağlaması, ABD-İsrail ekseninin yaşadığı zafer havasını bozabilir hatta

İsrail’i iç kargaşaya sürükleyebilir. O durumda bölge dengeleri aniden başka bir yapı kazanacaktır. Ya da, Putin’in sürekli vurguladığı yıkım gücü yüksek silahların kullanımını yaratacağı anaforun bölgede yaratacağı sarsıntılarda ayakta kalınabilecek midir? Evet, kurt kan kokusunu almıştır, ama hava puslu önü karanlıktır ve kararsızdır! Nesnellik onu karanlığa doğru itmekte, özneliği haklı endişeleriyle baskılamaktadır. Ancak “Her şeyin olduğu gibi kalması için her şeyin değişmesi gerekiyor!” Devletin “bekası” günümüz koşullarında ileri adım atıp risklerle yüzleşerek ve onlarla hesaplaşarak sağlanabilecektir. Peki, kaos bölgesine doğru ilerledikçe kaostan da sana doğru geleceği, seni de sarıp sarmalayarak hükmü altına almak isteyeceği açık değil mi? Gelin görün ki, devletin ve sermayenin bekası için kaostan içine girip sağlam çıkmak gerekiyor! Zor, neredeyse imkânsız, ama nesnelliğin dayatması da böyle işliyor. Zaman (devletler ve örgütler dahil) bütün mekanları dağılmaya zorlayan bir hız ve yoğunlukta akıyor.

Bahçeli sadece konuşuyor mu?

Bahçeli’nin konuşmalarında özel olarak ta AKP-MHP iktidarını sürdürme Erdoğan’ın “tek adam” rejiminin kalıcılığını sağlama çabası aşikâr.

Ferhat Toros

Bulanıklıkta bir gerçekliktir; aydınlığını yitirse de. Bahçeli yine konuştu. Tekinsiz, adı konulmamış ve güvenden uzak, ama reel politik. Onun “Kürt sorununa” (kendileri terör sorunu dese de) dair demeçlerinin “sürekliliği” ne yapmak istediğinin eğilimlerini de dile getirebiliyor. Meclisteki bütün davranış ve konuşmalarının toplamında bir bakıma “el yükseltiyor” da diyebiliriz. Nasıl mı? 1 Ekim’de DEM partililerle tokalaşan Bahçeli, 22 Ekim’de meclise Öcalan’ı çağırıyor. Buradan daha ileri gidip 26 Kasım 2024 konuşmasında bu defa DEM’li vekillerin yüz yüze Öcalan’la görüşmesi önerisini ileri sürdü. Bu yeni bir hamleydi. Zira öncesinde Öcalan’la “bireysel” çözüm arayışında (DEM’i devre dışı bırakan yerden) iken son açıklaması meseleyi “Kurumsal” ve daha toplumsal iradeyi gözetken yerden bir tondan seyreliyordu. Tersinden aynı Bahçeli, Kürt sorunu yoktur diyebiliyor ve Öcalan’a 6 ay görüşme yasağı koyan Adalet Bakanlığı kararını okeyliyor. İktidar ortağı olarak İstanbul Esenyurt Be-

lediyesi’ne ve Kürt illerindeki Belediyelere kayyum atıyor. CHP-DEM iş birliği olan Kent uzlaşısına saldırıyor. Yapılanlar akıl almaz bir tutarsızlıkta görünüyor değil mi? Evet aynen öyle; ancak her ikisi uç davranış ve söylem, Bahçeli şahsında AKP-MHP iktidarının gerçekliği olarak da görebilmeliyiz. Siyaset dengeleri gereği “El mecbur” olmaları bir yana, Faşizmin “ruhunda” var bu “kandırma, çelişkili, tutarsız” politikacılık. Hitler de kendisine Nasyonal Sosyalist dememiş miydi? Dedim ya bulanık, karmaşık, tutarsız; ama bir o kadar da gerçek durum.

“Gerçek durum” olan ne?

Halkımız ne güzel! söylemiş: “söyleyene değil söyletene bak” diye. Bahçeliyi de konuşturan “zamanın ruhu” olmasın sakın. Dünya hegemonya krizinin, Ortadoğu kaosu, Türkiye’nin kendi krizleri ve KÖH gerçekliğinin “nesnel dayatmaları mecbur kılmasın. Bu siyasi dengeler “Devlet Aklını” yeni pozisyonlara sürükleyebilen “söylenenleri” değil mi? Söylenenlere, nesnellığe ve zamanın ruhuna biraz yakından bakalım. Gazze savaşının, Lübnan’a sıçraması oradan da Suriye’ye doğru gelmesi... Türkiye’yi de

olası sıcak savaşın kapsama alanına çekiyor. Hal böyleyken İsrail ABD desteğiyle İran’a doğru açılıyor; bu kaos Türkiye’nin Musul-Kerkük hayallerine (Misak-Milli/ Yeni Osmanlıcılık) kavuşması için fırsatlar yaratıyor aynı zamanda. KÖH’ünde “eli armut” toplamayacağını “Bölgenin” medyası, siyasileri benzer biçimlerde belirtiyorlar. “2011 Suriye savaşında Kürtler Rojava, Kobani kantonları kurdular. Bu savaşta da Iranda Rojhilat’ı kurabilirler” diye. Bu Türkiye’nin çok istediği durum değil; âma İran’ın parçalanma hamlesi olarak da Türkiye’nin faydasına olduğu bir gerçek. Öte yandan Trump’ yeniden seçildi. Türkiye Trump’ın Ortadoğu’da “çekilme” politikasında ısrarlı olabileceği gerçekliğinden hareketle NATO/ABD izninde kendine yeni politik paradigmalarda ısrarlı. Üstelik, Kürtlerle barışık bir politika yürütmesini ABD de istiyordur.

KÖH’ün bölgede durumu

50 yıldır Kürtlerle, KÖH’le çatışmalı bir süreç yaşıyor Türkiye. Ne kaldı geriye ölümler, sakatlıklar, şehit yakınlarının acılarından başka. Son 9 yıldır daha da şiddetlenen SİHA’lı modern teknoloji çatışmalarında bir sonuç vermiş değil. KÖH’ün güçlendiğini

de yerel kaynaklarca belirtiliyor. Bahçeli’nin konuşmalarında özel olarak da AKP-MHP iktidarını sürdürme Erdoğan’ın “tek adam” rejiminin kalıcılığını sağlama çabası aşikâr. Bütün bu olan bitenlerden Devlet “Akı”nın çıkardığı sonuç “iç cepheyi” güçlendirmek olduğunu saptayabiliriz. Eh! Bunun da en önemli aktörü Kürtlerle “Barışmaktan” geçtiğinin bilincindeler elbette. Yaşananlara, KÖH kaynakları bir özel savaş taktiği, bir çöktürme planı olduğunu belirtiyorlar. Bahçelinin “demokrasi ve barış” içerikli konuşmalarının yanında Türk Ordusu’nun Rojava’ya saldırıları ve belediyelere kayyum atamalarına bakıldığında, İktidarın “Çatışma- çöktürme” anlayışından vazgeçtiğini söylemek çok güç elbette. Bahçeli, AKP-MHP iktidarı, faşizm, çeteler, rant derken pamuk gibi, tüy gibi hafif, ucu- cu şeyler gelme de akla; “Barış” “Çözüm süreci” havası kulağa hoş geliyor. Yıllardır demokratik, özgürlükçü bir barış Türkiye halklarının da en büyük dileği. Ancak her şey bir o kadar da sancılı ve ağır. Bir o kadar; temkinli iyimserliklerin, tedirgin kötümserlikler gidimli gelimli dünyasında savrulup duruyor.

EKONOMİ

Bir bütün olarak hazırlanan bütçe sermaye ve servet transferinin çok açık ifadesidir.

Bütçeden sermayeye giden yol

2025 yılında bütçeden KÖİ projeleri çerçevesinde köprüler, otoyollar ve Avrasya Tüneli ile yap-kirala-devret modeliyle yaptırılan şehir hastanelerine toplam 202,3 milyar lira ödenmesi öngörülmüyor.

Serkan Nar

Bütçe görüşmelerinin komisyon ayağı sona ererken sürecin ikinci ayağı aralık ayının ikinci haftasında başlayacak. Her ne kadar Cevdet Yılmaz bütçe sunumu yaparken "Bütçe Kanunu Teklifimiz; mali disiplinin sağlanması, ekonomik istikrarın korunması ve sürdürülebilir büyümenin desteklenmesi ile uyumlu" dese de OVP'nin 2025 bütçesiyle arasındaki tek uyum 2025'te halkın derin yoksulluğunun ve işsizliğin büyüerek devam etmesidir. Bir bütün olarak hazırlanan bütçe sermaye ve servet transferinin çok açık ifadesidir. 2025 bütçesindeki kamu özel iş birliği (KÖİ) olarak bilinen projelerin sermayeye gerçekleştirileceği transfer bile önemli bir veri. 2025 yılında bütçeden KÖİ projeleri çerçevesinde köprüler, otoyollar ve Avrasya Tüneli ile yap-kirala-devret modeliyle yaptırılan şehir hastanelerine toplam 202,3 milyar lira ödenmesi öngörülmüyor. Kamu özel iş birliği kapsamında sermayeye 2017 yılından 2024 yılı sonuna kadar 187,5 milyar lira 'garanti ödeme' yapılmış. Önümüzdeki üç yılda ödenecek garanti ödeme tutarının ise en az 678 milyar lira olması bekleniyor.

Hedefler ve gerçekler

Öte yandan 2025 yılı için

GSYH artışı yüzde 39 olarak hedefleniyor. Bu durumda 2025 yılı için OVP'de yer alan yüzde 17,5 enflasyon hedefi ile bütçe büyüklükleri arasında ciddi uyumsuzlukların olduğunu söylemek mümkün. Hükümetin bir yandan talebi ve tüketimi kısıması öte yandan yüzde 46,5 gibi bir vergi artışını öngörmesinin oldukça tartışmalı olduğunu defalarca ifade ettik. Bu durum ancak 2025 yılı içinde yeni ek vergilerle ve emeğin baskılanmasıyla mümkün olur. Dolayısıyla ücretlerin artmaması için tüm yolların deneneceği bir "devlet aklı"nın devrede olduğunu görmek gerekiyor. Önümüzdeki dönem sıvıflar mücadelesinin seyri sürecin önemli belirleyeni olacaktır.

Yoksulluk genel yaşam biçimi haline geliyor
Cumhurbaşkanlığı 2025 Yıllık Programı'na göre 2023 yılında Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın tüm sosyal yardım programlarından faydalanan toplam hane sayısı 4 milyon 989 bin 456. Bu,

yaklaşık 20 milyon kişiye tekabül ediyor ve nüfusun yüzde 23,4'ünü oluşturuyor. Bu programların birçoğu; normal şartlarda gıda, konut, giyim, sağlık, ulaşım gibi zorunlu ihtiyaçları asgari düzeyde karşılamaya yetecek ücreti ifade eden asgari ücret baz alınarak yapılıyor. Ancak Türkiye'de bu yıl ikinci kez artırılmayan asgari ücret, nisan ayından bu yana açlık sınırının altında. Aile destek programı, GSS prim ödemeleri, yakacak, engelli, engelli yakını, yaşlı yardımı, çoklu doğum gibi yardımlardan aylık net geliri asgari ücretin üçte birinden yani 5 bin 667,37 lira-dan az olan haneler faydalanabiliyor. Bu rakam açlık sınırına göre belirlenseydi söz konusu yardımlardan aylık geliri olan haneler faydalanabilecekti. Prof. Dr. Aziz Çelik, asgari ücretin 2024 yılında bir kez saptanmasının yoksulluk eşiğinin düşüğe kalmasına yol açtığını söylüyor. Bu durumda yoksullaşma genel hal olarak açığa çıkıyor. Dolayısıyla iktidar aynı zamanda yoksulluğu

Türkiye işçi sınıfının asgari ücrete mahkûm edilmesi tabii ki sermayenin bir bütün olarak tercihidir.

Sınıfın öfkesi ve sendikal bürokrasi

İşçi sınıfının uzun vadede sermaye sınıfına karşı görece olarak gerilediği bir momentten çıkış sinyallerinin verildiği ve nesnelliğin buna uygun olduğu bir gerçekliğin içindeyiz. Bu bağlamda aynı anda birçok görevi başarmamız gerekiyor. Bürokratik işçi örgütlerine karşı mücadele vermek görevlerimizin bir tanesidir. DİSK'e bağlı Genel-İş sendikasının örgütlü olduğu CHP belediyelerinde çalışanların sendika tarafından satılması, sendikal bürokrasisinin gelmiş olduğu aşama açısından önemlidir. Sermayeyi mahkûm etmesi gereken işçi sınıfının öz örgütleri, sermaye lehine siyasal mühendislik yapınca sendikal bürokrasi kolayca işin içinden sıyrılabilir. Bu yüzden sınıf sendikacılığının görevi, sendikal örgütleri yeniden dönüştürmek, sendikal bürokrasiyi alaşağı etmektir. Son olarak belirtmeliyiz ki, kriz döneminde sermaye birikiminin kesintisizliğini sağlamak için başvurulacak zor, aynı zamanda sınıf mücadelesinin de önünü açıyor. Zor, sınıf hareketliliklerinin farklı ve yeni mücadele biçimlerinde patlak vermesini olanaklı kılıyor. Tam da bu noktada önümüzdeki dönem ücret mücadelesinin yaratacağı olanakların içerisinde boylu boyunca uzanabilmek, sınıfın içerisinde konumlanmak hayati önem taşıyor.

genelleştirerek yönetiyor. Sosyal destek alan hanelerin sayısı azalıyor. Bu şekilde sermayeye önemli bir pay aktarıyor.

Ücret mücadelesi yeni dönemi belirleyecek

Aralık ayında asgari ücretlere ne kadar zam yapılacağı tartışmaları sürerken, bütün fiyat artışları gerçekleşen enflasyon oranında belirleniyor. 2025 bütçesinde vergi artışlarının tamamı gerçekleşen enflasyonun üzerinden belirlendi. Vergiler ve fiyat artışlarının, gerçekleşen enflasyon baz alınarak yapılmasına rağmen, patronlar ve onların siyasal temsilcileri utanmadan asgari ücrete "yüzde 25" artış talep ediyor. Çalışanların alım gücü her geçen gün düşürülürken, bu kayıp neredeyse doğrudan şirketlere kâr olarak geçiyor. Başka bir deyişle, reel ücretler düşerken kârlar yükseliyor. Ücret artışları genellikle enflasyonun gerisinde kaldığı için, çalışanlara

geçmiş enflasyon oranında zam yapılsa bile, arada kaybedilen alım gücü geri kazanılamaz. Üstelik, enflasyonun yüksek seyretmeye devam etmesi durumunda, yapılan ücret artışlarının zaten reel olarak hiçbir anlamı yok. Öte yandan DİSK-AR'ın "Asgari Ücret Araştırması 2024" isimli raporuna göre asgari ücret ve asgari ücretin yüzde 50'den fazlası (17 bin 2 TL ve 25 bin 503 TL) arasında ücret alan çalışanların tüm çalışanlara oranı yüzde 69. Milyonlarca işçi bugün itibarıyla Türk-İş'in açıkladığı açlık sınırının altında bir ücret karşılığında çalışarak geçim mücadelesi veriyor. Türkiye işçi sınıfının asgari ücrete mahkûm edilmesi tabii ki sermayenin bir bütün olarak tercihidir. Türkiye'de toplu iş sözleşmesi kapsamı yüzde 10,6 ve asgari ücret kapsamı yüzde 50 civarındayken asgari ücret mücadelesi deyim yerindeyse toplu iş sözleşmesi yerini alıyor.

Acemoğlu, üretkenlik ve yoksulluk

Acemoğlu'nun yoksulluk reçetesi daha üretken işçi sınıfıysa Acemoğlu için yoksulluğun suçlusu da üretken olmayan işçi sınıfıdır.

Deniz Tuzcu

Daron Acemoğlu aldığı Nobel Ekonomi ödülü vesilesiyle Türkiye'ye ilk iktisat Nobel'ini getirdi. Siyasi pozisyonu ve teorileri sebebiyle zaten bazı muhalif kesimlerin göz bebeği olan Acemoğlu, Nobel sonrası röportajlarını hızlandırdı. Bu yazının odağı ise bir programda işçi maaşlarına ve Türkiye'de yoksulluğa yönelik söylemleri ve çözüm önerileri olacak. Acemoğlu'na göre Türkiye'de maaşlar, işçi üretkenliği düşük olduğu için düşük. Ve doğal sonucu olarak da ancak işçiler daha üretken olursa, daha yüksek bir maaş ve azalan yoksulluktan bahsedebiliriz. Kendisi de zaten ana akım bilimsel (!) iktisadın, biraz eleştirel de olsa, bir müridi olan Acemoğlu'nun böyle düşünmesi şaşırtıcı değil. Ne de olsa herkesin üretkenliği çerçevesinde hak ettiği

geliri elde ettiği iddiası, iktisat dinine imanın temel şartlarından biri. Yine de Acemoğlu'nun yüce gönüllülüğünü göz ardı etmemek gerek. Kendisi, dindashlarının aksine, gerçekten de Türkiye işçi sınıfının yoksulluğuna üzülüyor ve bunu değiştirmenin yolunun vaizliğine soyunuyor.

İktisat biliminin gerekleri

İktisat biliminin aslında bir din olduğu, tam da maaş üretkenliğe eşittir iddiası ile açığa çıkar. İktisat, bu derece önemli bir tartışmada dahi dışarıdaki gerçekliğe bakmadan önce kitaplara bakar ve üretimde kullanılan tüm faktörlerin (emek de dahil), kendi üretkenliği oranında pay aldığı varsayar. Bu varsayımın gerçekte ne derece doğru olduğu önemsizdir, olması gereken budur ve buna uymayan durumlar istisnalar veya kısa vadeli sapmalar denilerek geçiştirilir. Acemoğlu'nun bu

açıklamasına karşı da, gerçekte üretkenlik ile maaşlar arasında böyle bir ilişki olmadığını veriler yardımıyla gösteren birçok yazı yazıldı.

Ancak Acemoğlu'nun bu teşhisinin çok önemli bir alt metni daha var. Eğer düşük maaşların sebebi üretkenlikse o zaman Türkiye'de-

ki yoksulluğun bilimsel olarak doğal ve hatta meşru bir durum olarak değerlendirilmesi gerekir. Acemoğlu da açıklamasının devamında, maaşların şu an ancak asgari ücret yoluyla artırılabilirceğini ama bunun da kalıcı bir çözüm sunamayacağını söylerken bunu ima ediyor. Dolayısıyla nasıl ki fizik bilimi bırakılan şeylerin biz ne kadar istemesek de düşeceğini söylüyorsa, Acemoğlu da bize iktisat "bilimi" gereği düşük maaşların düşük üretkenliğin doğal bir sonucu olduğunu söylüyor. Maaşlar artsın diye baskı yapmayın, eylem yapmayın, grev yapmayın; üretkenliğinizi arttırın zaten maaşlar da artar diyor.

Kim bu yoksulluğun asıl sorumlusu?

Özetle Acemoğlu'nun yoksulluk reçetesi daha üretken işçi sınıfıysa Acemoğlu için yoksulluğun suçlusu da üretken olmayan işçi sınıfıdır. Hatta üretkenlik artsaydı, işveren işçinin hak etmeye başladığı yüksek maaşları seve seve verirdi zaten diyerek, işverenin sorumluluğu tümüyle yok ediliyor. Böylece iktisada iman edenlerin geneli gibi, Acemoğlu

da yoksulluğun ve gelir dağılımının sınıfsal niteliğini, yoksulluğa sebep olan emek sömürüsünü basit bir varsayım ile gizleyiveriyor. Pek mesele üretkenlikse patronların devasa karlarının kaynağı nedir, çok mu üretken bu patronlar? Acemoğlu'nun aksine, hayatının bir gününü bile üretimde geçirmiş herhangi bir insan, üretkenliğin tümünün emek sayesinde olduğunu görmekte zorlanmayacaktır. Üretkenliği düşük olduğu için az ücret alan işçinin karşısında, üretkenlik adına hiçbir etkisi olmayan patronun devasa karlarını gördüğümüz anda ise Acemoğlu'nun teşhisinin de reçetesinin de ne derece yanlış olduğunu görebiliyoruz. Ücretler düşükse bu, emek üretken olmadığı için değil; patronlar daha çok sömürmeye cüret edebildiği içindir. Ücretleri yükseltmenin yolu ise patronlar için daha çok üretilip karşılığında seve seve daha çok ücret vermelerini ummak olamaz. Ancak örgütlü bir işçi sınıfı ve örgütlü bir mücadele sayesinde patronlar ücretleri yükseltmeye zorlanabilir.

DÜNYA

Trump'ın 2025'te Beyaz Saray'a dönüşü Kiev'de endişe yaratıyor; zira Trump daha önce Amerikan yardımının boyutunu eleştirmiş ve nasıl olacağını belirtmeden savaşı hızla bitirme niyetinde olduğunu söylemişti.

Efecan Özcan

(...) 1. sayfadan devam

Resmi verilere göre ülke nüfusu dörtte bir oranında azaldı. Bu olaylar, İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana Avrupadaki en büyük çatışmanın parçasıydı. Yaklaşan kış ve olası müzakereler karşısında Moskova ile Kiev konumlarını güçlendirmeye çalışıyor. Rusya, işgal ettiği topraklarda 50.000 askeri konuşlandırdı ve Ukrayna, 2024 Ağustos ayında işgal ettiği Kursk bölgesinin bir kısmını elinde tutmaya devam ediyor; bu, gelecekteki müzakereler için önemli bir pazarlık kozu olarak görülüyor. Ukrayna açısından durum, balistik füzeler, toplar ve insansız hava araçları tedarik eden Kuzey Kore ve İran'ın Rusya'ya verdiği askeri destekle daha da kötüleşiyor. ABD Başkanı Joe Biden, Ukrayna'ya Rusya'nın derinliklerindeki hedefleri vurmak için ATACMS füzelerini kullanma izni verdi. Bu karar Rus ordusunun lojistik yeteneklerini sınırlamasını amaçlıyor. Ancak bu adım tek başına savaşın gidişatını değiştirmeye yetmeyecektir. Trump'ın 2025'te Beyaz Saray'a dönüşü Kiev'de endişe yaratıyor; zira Trump daha önce Amerikan yardımının boyutunu eleştirmiş ve nasıl olacağını

belirtmeden savaşı hızla bitirme niyetinde olduğunu söylemişti. Savaşın 1000 günü özetlenmek istenirse önemli olaylar çerçevesinde iki tarafın ilerleme hızı hakkında yandaki grafik birçok tezi doğrular nitelikte. Savaşın son haftalarında Rus birliklerinin ilerleme hızı haftada 300 km2'ye kadar ulaşarak, 2023'ün başından bu yana ciddi bir rekor kırdı. İncelenen dönemde yaklaşık olarak aynı oranda bölgelerin ele geçirildiği iki önemli olay meydana geldi. Bunlardan biri Rusya'nın 2024'ün Mayıs ayında Harkov ve Volçansk yakınlarındaki mevzilerini tahkim etmesi ve Ukrayna'nın aynı yılın Ağustos başlarında Kursk bölgesine girmesiydi. Ancak bu iki operasyonun işgal altındaki bölgelerin dinamikleri üzerinde önemli ölçüde farklı etkileri oldu: Ukrayna Silahlı Kuvvetlerinin Suca yakınlarındaki rekor ilerleme hızına rağmen, uzun vadede operasyon Rusya'nın Donbass'taki taarruz hızını azaltmadı. Ukrayna'nın Kursk operasyonunun başlamasından sadece üç hafta sonra genel denge çok hızlı bir şekilde Rusya lehine yeniden sağlandı. Kursk operasyonu başlamadan önce 2023'ün sonlarında Ukrayna, Rusya'nın Avdeyevka çevresindeki ilerleyişine, Dinyeper'in sol yakasında Herson bölgesindeki Krinka köyü yakınlarındaki bir köprübaşının ele geçiril-

mesiyle ve ayrıca Bahmut'un güneyinde ve Gorlovka'da karşı saldırılarla karşı koymaya çalıştığı önemli başarılar elde etti.

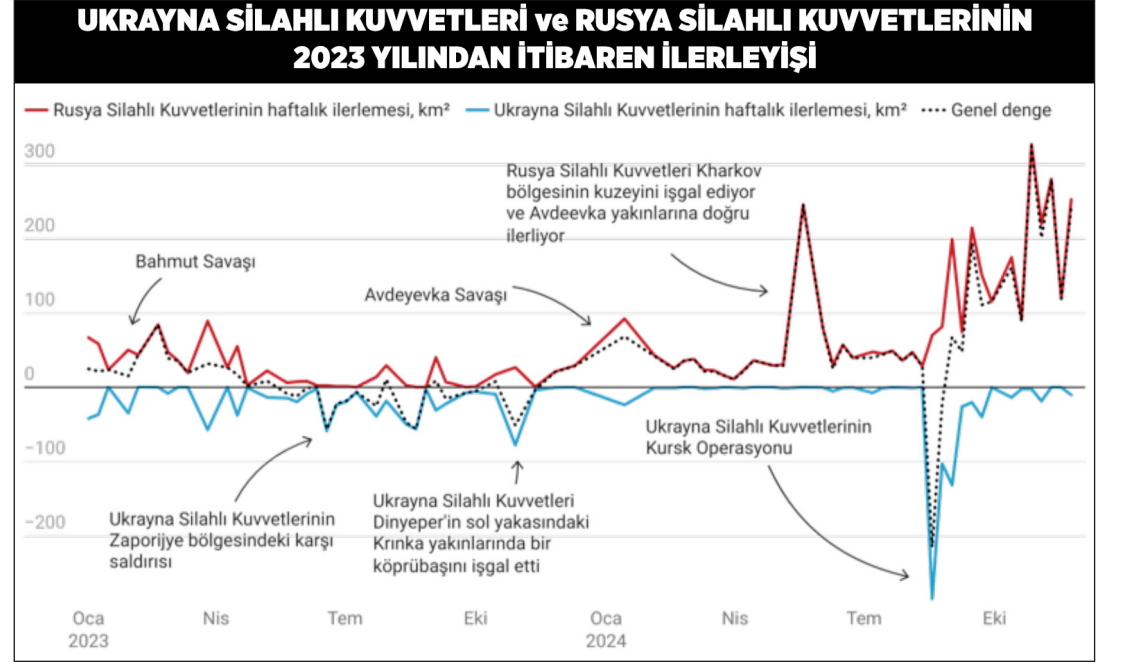
ATACMS Kararnamesi

Putin'in nükleer caydırıcılık alanında Rusya Federasyonu devlet politikasının temellerinin onaylanması hakkında kararnamesi yayımlandı. Rus yetkililerin nükleer silahlara yaklaşımı aynı kalıyor: Bunlar kullanımı aşırı ve zorunlu bir önlem olan bir caydırıcılık aracı olarak değerlendiriliyor. Kremlin, diğer

şeylerin yanı sıra, ABD'nin Ukrayna'nın Rus topraklarının derinliklerine Amerikan silahları atmasına izin verme kararını hatırlatarak, "mevcut durum" nedeniyle belgenin güncellenmesi gerektiğini açıklamıştı. Ukrayna ATACMS füzelerini ilk olarak 23 Kasım'da Bryansk'a fırlattı ve Rusya hava savunma sistemleri etkisiz hâle getirdi. Rusya sadece nükleer doktrin değiştirmekle kalmadı aynı zamanda yeni geliştirdiği Oreşnik ismi verilen orta menzilli füze ile Dnepropetrovsk'u vurdu. Herhangi bir nükleer başlık olmadan atılan bu füze bir test olarak değerlendirildi. Ayrıca Donbass'ta konuşlanan askeri birliklerin hareketlerini yorumlayan uzmanlar Rusya'nın yakında Zaporijye'ye kapsamlı bir saldırı başlatabileceğini öngörüyor.

Batı desteği

Savaşın başından beri NATO Ukrayna'yı silah ve mühimmat anlamında açıkça desteklerken Batılı hükümetler de askeri yardımları paketleri ile finansman sağlamıştır. Geline bu aşamada artık Ukrayna'nın dayanma gücü azalmış ve insan kaynağı kritik seviyelere düşmüştür. Bu nedenle Batı tarafından Ukrayna'ya özel askeri şirketler vasıtasıyla "resmi" olarak asker gönderilmesi tekrar konuşuluyor. Bu gelişmeler 1000 günün deviren savaşın, yıldırım harekâtı olarak başlayıp yıpratmaya evrilen durumunu hegemonya mücadelesinden dünya savaşı evresine doğru adım adım götürdüğünü bizlere gösteriyor.

Ateşkesin gösterdikleri

27 Kasım itibariyle bir ateşkes devreye sokuldu. ABD, Fransa ve Suudi Arabistan arabuluculuğu ile bu süreç örgütlendi. Ateşkesin çatışma halini tamamen bitirip bitiremeyeceğini haliyle zaman gösterecektir.

Özcan Avcı

7 Ekim bölge açısından önemli bir momentti. Denge seyrinde yürüyen siyasal atmosferi dağıttı, bölgedeki güç merkezlerinin yönelimlerini yeniden belirlemesini gerektirecek bir dizi hareketlenmeye kapı açtı. Geçtiğimiz on

dört ay boyunca, işgal devletinin önceki, 48'den beri olan, işgalci ve soykırımcı operasyonlarından farklı olarak büyük bir meydan okuyuş içinde olduğunu gördük. Filistin genosidinin kapsamı genişletilerek Lübnan'a da sıçratıldı. 7 Ekim'in hemen ertesi günü Lübnan Hizbullah'ı ve işgal güçleri

arasında başlayan çatışma hali, ondan on bir ay sonra, bu Eylül sonları gibi, Güney Lübnan'a kara harekâtı ile yeni bir eşiğe sıçratılmıştı. Aslına bakarsanız 2006'da da benzeri bir kara ilerleyişi denemişti ve Hizbullah'ın direnişi bu ilerleyişi engellemişti. Şimdiki süreçte de işgal devleti hedefle-

diği ilerleyişi başaramamış gibi görünüyor. 27 Kasım itibariyle bir ateşkes devreye sokuldu. ABD, Fransa ve Suudi Arabistan arabuluculuğu ile bu süreç örgütlendi. Ateşkesin çatışma halini tamamen bitirip bitiremeyeceğini haliyle zaman gösterecektir. Fakat bölgedeki gelişmeler ve ateşkesin kapsamı gösteriyor ki bu olasılık pek de gerçekleşmesi mümkün olmayan bir olasılık olarak önümüzdedir. Ateşkesin kapsamına biraz bakalım olursak, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin 1701 sayılı kararına temellendirilen bir ateşkes olduğu göze çarpıyor. Hizbullah'ın Güney Lübnan'da Litani Nehri'nin gerisine kadar çekileceği; bir koridor oluşturulacağı, bu koridorun kontrolünün de Lübnan Ordusu ve UNIFIL'e devredileceği gibi koşullar içeriyor. Ek olarak da Hizbullah'ın ağır silahlarını Lübnan Ordusu'na devredeceği koşulu göze çarpıyor. Anlaşma ayrıca ihlal durumlarında hem işgal devletine hem de Lübnan'a kendini koruma hakkını saklı tutuyor.

Kırılgan zemin

Ateşkes elbette bölgede yeni bir statikolaşma ve durağanlık anlamına geliyor. Yani arabulucular ve işgal devleti açısından en azından öyle. İran'ın bölgedeki manevra kabiliyetine darbe vurmak, nükleer müzakerelerde de koz edinmek

hedefleniyor. Bölgede devlet olmayan ama devlet gibi davranan onlarca örgüt bu süreçte güç kazandılar. Bu durum sistem ve sistemin meşruiyeti açısından epeyce risk barındırıyor. Dolayısıyla bu güçleri tahkim etmek sistem açısından bir zorunluluk. Hedeflenen şeylerden biri de bu. Hizbullah'ın Lübnan'daki siyasi manevrasının önünü keserek Lübnan Ordusu'nu bir aktör olarak devreye sokmak. Senelerdir ekonomik ve siyasi krizde olan, epeyce güçsüz bir orduya sahip Lübnan'ın durumu göz önüne alınırsa işlerin öyle akmayacağını görmek zor değil. Hizbullah Lübnan'da içkin bir güçtür. Onu yaratan toplumsal-lik ortadan kalkmadan onun da ortadan kalkmayacağını görmek de zor değil. Haliyle bütün bu tabloyu göz önünde bulundurunca ateşkesin ne kadar kırılgan bir zeminde olduğu da görülecektir. Sonuç olarak, ateşkes, bölgede yeni bir statüko anlamını taşıyor. Bir biçimde bu koşulların İran'a kabul ettirilmiş olduğu anlaşılıyor. Hizbullah'ın törpülenip Lübnan Ordusu'nun bir aktör olarak güçlendirilmesi hedefleniyor. Fakat bu koşulların Lübnan siyasi tarihi göz önünde bulundurulursa her an çatırdayacak bir zeminde olduğu da görülüyor.

Bir yeşillendirme şöleni olarak COP29: Artık baymadı mı?

Gelişmekte olan ya da daha doğru bir tabirle tarihsel olarak sömürgeleştirilmiş ülkelere zengin ülkeler tarafından verilecek iklim finansmanı çok konuşuldu ama bir sonuca ulaşmadı. Gelin görün ki yoksul ülkelere verilmesi için tartışılan rakam olan 1 trilyon doların üçte birine bile ikna edilemedi devletler.

Beyda Ceylan

Adeta bir yeşil yıkama şöleni gibi gerçekleşen bir zirveyi daha geride bıraktık, COP29 tamamlandı. Yeşil boyama ifadesi İngilizcede, şirket ya da başka aktörlerin aslında olmadıkları şekilde kendilerini çevre dostu göstererek halkı aldatması anlamına gelen green washing kavramının Türkçeleştirilmiş hali. COP29 ise 1995'ten beri her sene düzenlenen BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesine bağlı Taraflar Konferansı. Bu yıl dikkat çeken noktalardan biri de ABD, İngiltere, Kanada, Brezilya, Hindistan, Rusya gibi ülkelerin liderlerinin zirveye katılmaması oldu. Savaşların harlandığı bir zamanda kapitalist devletler yeşil boyama maskesini takmaya daha az ihtiyaç duymaya başladı belki de.

Finansallaşma çözüm mü?

Bu yıl zirvenin en temel mevsusu finansı. Gelişmekte olan ya da daha doğru bir tabirle tarihsel olarak sömürgeleştirilmiş ülkelere zengin ülkeler tarafından verilecek iklim finansmanı çok konuşuldu ama bir sonuca ulaşmadı. Gelin görün ki yoksul ülkelere verilmesi için tartışılan rakam olan 1 trilyon doların üçte birine bile ikna edilemedi devletler. Tüm bu iklim rejimi en başında ekonomik büyümenin ekolojik dengeler ile uyum sağlayabileceği, bunu yapacak en uygun mekanizmanın da piyasa ve özel sektör olduğu varsayımı üzerine kurulu. Şu anlama geliyor, bir devlet

karbondan çıkışı sağlayan her yatırımında bunun için teşvik alacak. Üstelik yoksul ülkeler atmosferi kirlletme haklarını dolduramazlarsa parası olan bu hakkı

Savaşların harlandığı bir zamanda kapitalist devletler yeşil boyama maskesini takmaya daha az ihtiyaç duymaya başladı belki de.

da onlardan satın alabilecek. En başından beri yaptırım

gücü yok bu antlaşmaların fakat şimdi de sorun sanki tamamen finansal kuruluşlara bırakılmadığı için çözülemiyormuş gibi yansıtılıyor.

Türkiye'nin karnesi

Erdoğan'ın zirvede çıkıp yoksul ülkeler için oluşturulan fondan yararlanmak istediğine gelince... Silahlara gelince dünya lideri ama gerektiğinde de mağdurlar sınıfında... Ülkeye uluslararası yeşil sermayeyi çekmek, %63'ü maden şirketlerine ruhsatlı topraklarından maksimum karı elde etmek istiyor, şaşırmayalım. Murat Kurum da zirvede sunduğu 2053 İklim Değişikliği Strateji belgesinde Türkiye'nin 2053'e kadar enerji talebinin 4 katına çıkacağını, bunun yaklaşık %63'ünün

yenilenebilir enerjiden elde edileceğini, Akkuyu tamamlandığında ülkenin enerji ihtiyacının %10'unu karşılayacağını belirtti. Nükleer Enerjiyi Üç Katına Çıkarma Deklarasyonu'na imza atmasıyla da kararlılığını ortaya koydu. Kısaca hiçbir savaşın olmadığı "ideal" bir gelecekte dahi COP'larda temsil edilen mevcut iklim rejimi, bu krizi daha da derinleştirecektir. Çözümün piyasa ilişkilerine bırakıldığı tekno-iyimser bir

gelecek senaryosunda maden sahalarına dönüştürülmüş yaşam alanları, yerinden edilmiş yoksul halklar, ücretli köleliğe devam eden milyarlar, devasa boyutlara ulaşmış nükleer kapasiteleri göreceğimiz hiç kuşkusuz. İklim krizi toplumsal bir krizdir ve bu yüzden çözüm de toplumsal olarak gerçekleştirilebilir. COP'lar vaatlerini gerçekleştirebilecek olsa bile bunun yaşanılabilir bir dünya yaratmayacağını artık kabul etmeliyiz.

20 Kasım'dan 20 Kasım'a Çocuk Hakları

Söz konusu çocuklar, bu toplumun aktif birer parçası olan özneler, bireyler. Hakları olan bireyler. Vicdani bir yaklaşıma değil haklarına ihtiyaçları var.

Hatice Göz

8 yaşındaki Narin Güran'ın öldürülüp günlerce saklanması ve faillerinin hala "bulunamaması" Türkiye'de çocuk politikasına ve çocukların koşullarına sert bir ayna tuttu. Bu ölüm, çocuk ölümlerinin-cinayetlerinin politik olduğu gerçeğini tüm ülkenin yüzüne çarpmış oldu. Önemli bir ayna çünkü aslında çocuk hakları mücadelesinin yıllardır yükselttiği çocuğun üstün yararı konusunu ve sorumluluk zincirini daha net konuşmamızı sağlıyor. Bir çocuğun yaşamı karşısında aile-devlet-iktidar denkleminin nasıl devreye girdiğini; bu kurumların binlerce yıllık gücünü ve çıkarlarını sürdürmek adına nasıl da suçu gizlediklerini gördük. Hala da görüyoruz. Narin'in ölümünün tuttuğu aynadan ülkedeki çocuk hakkı ihlallerine bakacak olursak 6 yaşında öldürülen Şirin'i, İzmir'de yoksulluk yangınında ölen 5 çocuğu, Sila bebeği görürüz. 20 Kasım haftasına girerken yaşananlar...

Siyaset üstü çocuklar

Yukarıdaki hak ihlalleri de dahil olmak üzere hemen her çocuk hakkı ihlalinde iktidardan ana muhalefetine kadar herkes tek dil olmuş şöyle diyor: "Elbette bu konu

siyaset üstü, vicdanımızla yaklaşacağız."

Bu vicdan ve siyaset üstü kelimelerinin yattığı perde arka plandaki politik ilişkileri, sistemleri, ekonomiyi, rejimin faşizm inşasında tercih ettiği politikaları gizliyor. Hem de her seferinde! Oysa sormamız gerekir: Şirin gibi, aslında okulda olması gereken bir çocuk neden sokaktaydı? 5 çocuğun öldüğü eve 18 kere giden Bakanlık yetkilileri neden o aileye yaşanabilir bir ev tahsis etmedi? Neden çocuklar orada bırakıldı? Bu sorular uzayıp gider... Ama yanıtlar bizi bu konunun hiç de siyaset üstü olmadığı gerçeğine götürür. Hatta aksine doğrudan siyasetle ilgili olduğunu, her davaya mağdur tarafında dahil olmaya çalışan Bakanlık'ın aslında fail olduğunu, her ihlaldeki sorumluluk zinciri açığa çıkmadan çocuk hak ihlallerinin çözülemeyeceğini görürüz. Yani meseleyi soyut, vicdani, insani bir yerden çıkararak onu çözülebilir parçalara ayırabiliriz. Çünkü söz konusu çocuklar, bu toplumun aktif birer parçası olan özneler, bireyler. Hakları olan bireyler. Vicdani bir yaklaşıma değil haklarına ihtiyaçları var.

Bir gün değil her gün

İşte bu atmosferde geçirdik 20 Kasım'ı. Şimdi bir yıl sonra tekrar çocuk haklarına dikkat çekmeyi beklemeden; çocuk politikasının güçlenmesini, çocukların üstün yararının acilen hayata geçmesini, çocukların bütçesini sağlayabileceğimiz bir zemine ihtiyacımız var. Hak ihlali durumunda yükselen öfke ve üzüntümüzle bunlar karşısında bir şey yapamamanın yarattığı çöküş uçları arasında savrulmamızı engelleyecek, güçlü bir çocuk hakları hareketine ihtiyacımız var. Örgütlü, çocukların da dahil olduğu ve yaygın bir örgütlenme... Bunu sağlayabilirsek, çocuk haklarının yılın bir gününün konusu olmaktan da çıkarabiliriz.

Kadınların öfkesi kelebeklerin kanat çırpışında buluştu

Amed'de, Van'da, Adana'da, İzmir'de, Ankara'da, İstanbul'da ve daha birçok ilde kadınlar sokakları öfke ve hesap sorma iddiasıyla doldurdu.

Didar Gül

8 yaşındaki Narin Güran'ın öldürüldüğü 2024 yılının 25 Kasım'ını geride bıraktık. Bu sene de yine artan kadın cinayetleri, erkek şiddeti ve devlet şiddeti ile çembere alındığımız bir atmosfer ile karşıladık Kadına Yönelik Şiddetle Uluslararası Mücadele Günü'nü. Bu 25 Kasım'ı tek bir kelime ile anlatmaya çalışsak o kelime kuşkusuz "öfke" olurdu. Ayşenur ve İlkal'ın vahşice katledilmesi, Şirin'in istismar edilerek öldürülmesi, Narin'in aile-devlet-tarikat üçgeninde can vermesi, şiddet ile her an burun buruna oluşumuz kadınlarda öfkeyi uyandırmış ve dört bir yandan bu öfke sokaklara taşmıştı. 25 Kasım'da bu öfkenin hala ne kadar diri olduğunu bir kere daha görmüş olduk. Amed'de, Van'da, Adana'da, İzmir'de, Ankara'da, İstanbul'da ve daha birçok ilde kadınlar sokakları öfke ve hesap sorma iddiasıyla doldurdu. Atılan sloganlardan yazılan dövizlere her şeyde öfkenin izini bulmak mümkündü. Şiddetin bin bir türünü yaşamaya devam ediyoruz. Sevgili, koca, baba, abi şiddeti bir yandan. Patron, devlet şiddeti başka bir yandan iç içe ve uyum içerisinde kadınlara saldırmaya devam ediyor. Kayyum politikaları ile kadınların iradeleri yok sayılıyor. Cezasızlık politikaları fail erkekler adeta ödül niyetine sunulmaya devam ederken kadınların hayatları yok oluyor. Önleyici ve caydırıcı tedbirler alınmayarak kadınlara

ölüm, şiddet, sömürü reva görülüyor. Krizin faturası en çok kadınlara ödetiliyor. Böyle bir kuşatılmışlık karşısında kadınların bu öfke ile sokağa çıkması beklenen bir şeydi. **Kadınların öfkesiyle dolan sokaklar** Ankara ve İstanbul'da alan yasaklamalarına, Diyarbakır Valiliği tarafından "Jin Jiyan Azadi" sloganının yasaklanmasına kadınlar işte bu öfkenin verdiği güç ile karşılık verdi. İstanbul'da 169 kadının gözaltına alınmasına rağmen açığa çıkan kararlı duruşun, yasaklanan sloganları tüm illerde, eylemlerde çoşku ile atılmasının, "söz kadınları neyi yasaklayabildiniz ki?" sorusunun yankılanmasının arkasında bir güç var. O güç kadın hareketinin şimdiye kadar biriktirdiği, sokakta kazanma inancının yarattığı güç. Bir süredir daha hareketsiz olan fakat son günlerde tekrar hareketlenen kadın hareketi bir kere daha yüzünü sokağa dönmeye başladı. Kazandığımız her şeyi sokakta kazandığımızı tekrar tekrar hatırlamak ve kazanımları büyütme önemli bir yerde duruyor. Kadınların birçok kazanımına göz diken 9. Yargı Paketinde ilgili maddelerin geri çekilmesi, yaşanan erkek şiddeti ve kadın cinayetleri karşısında eylem çağrılarında kadınların yanıt vererek sokağa çıkması harekete bir kere daha özgüven kazandırdı. Bu öfke ve özgüvenin tarihi gerilere dayanıyor. 1960'tan bu yana kadınların öfkesi kelebeklerin kanat çırpışında buluşmaya devam ediyor. Yarın da devam edecek.

İzmir'de işçi-emekçi buluşması

İzmir'de 17 Kasım'da İzmir İşçi-Emekçi Birliği'nin çağrısıyla "Krizin Faturasını ödemeyeceğiz" şiarıyla bir miting düzenlendi. Bornova Meydanı'nda düzenlenen mitinge İzmir İl Örgütümüz de 2025 Bütçesi'ne dair yürüttüğümüz kampanya çerçevesinde katılım gösterdi. Meydana yapılan yürüyüş sonrası başlayan mitingde okunan ortak basın açıklamasında işçi sınıfı ve emekçilerin gündeme getirilecek asgari ücret tartışmalarında yine açlığa mahkum edilmek istendiğine dikkat çekildi.

Kayyumlara karşı Esenyurt'tayız

Esenyurt Belediyesinin ardından Mardin, Batman ve Halfeti belediyelerine de kayyum atanması İstanbul Emek, Barış ve Demokrasi Güçleri, tarafından Esenyurt Cumhuriyet Meydanı'nda 'halk buluşması'yla protesto edildi. Buluşmaya kayyum atanan Batman Belediye Eş Başkanı Gülistan Sönük de katıldı. Buluşma sonrası Esenyurt Meydanı'nda devam eden Adalet Nöbeti'nde konuşan Dönem Sözcümüz Juliana Gözen "İşte burada Esenyurt'ta, Batman'da, Halfeti'de, Mardin'de biz birlikte mücadele edebilirsek ezilenlerin, halkın hukuku işlemeye başlayacak. Biz de o zaman Esenyurt'ta da, Mardin'de de, her yerde kazanmaya devam edeceğiz" dedi.

Denizli'de gazete dağıtımı

Toplumsal Özgürlük Gazetesi bir işçi kenti olan Denizli sokaklarında da işçi ve emekçilerle buluşmaya devam ediyor.

cember
ÇOCUK POLİTİKASI DERGİSİ

artık online!

www.cemberdergi.org

YÜRÜYEN YAZILAR

el Yazmaları

Podcast kanalından sesli olarak dinleyebilirsiniz

toplumsal özgürlük

Sahibi ve Sorumlu Yazışleri Müdürü: Savaş Çiçek
Adres: İstiklal Cad. Balo Sok. Tokatlıyan Han No: 21 Beyoğlu
Baskı: İhlas Gazetecilik A.Ş. Merkez Mah. 29 Ekim Cad. İhlas Plaza
No: 11A/41 Yenibosna/Bahçelievler, İstanbul Tel: 0212 454 30 00

PARTİ'DEN

20 Kasım'da her yerde haykırdık: Çocuk Hakları İçin Bütçe!

20 Kasım Dünya Çocuk Hakları Günü'nü geride bırakırken Mersin, Hatay, İzmir ve İstanbul'da basın açıklamaları gerçekleştirildi. Çocuk hakkı ihlallerinin her gün arttığı, çocukların üstün yararını gözetken hiçbir uygulamanın hayata geçirilmediği, koruyucu önleyici politikaların işletilmediği ve yoksullu-

ğun derinleştiği koşullarda gittiğimiz 20 Kasım'da "Çocuklar için bütçe" talebini yükselttik. Mecliste "tartışılan" ama halktan uzak olduğu gibi çocuklardan da uzak olan bütçede çocuklara da çocuk haklarına da yer yok. Hal böyle olunca çocuk işçiliğinden çocuk yoksulluğuna, beslenme sorunlarından eğitime

kadar hemen her çocuk hakkı giderek zayıflıyor. Sermayenin ve rejimin çıkarları uğruna çocuklar yok oluştaki sokaklarda, çocuklarla da birlikte yükselttiğimiz bütçe talebimiz çocuklar yararına hayata geçirilene kadar mücadele etmeye devam edeceğiz. Bütçe çocukların hakkı!

20 Kasım Nefret Suçu Mağduru Transları Anma Günü'nde sokaklardaydık

Her yıl onlarca transın bu nefret politikaları sonucunda şiddete, ayrımcılığa maruz kalıp katlediliyor olmasına karşı 20 Kasım Nefret Suçu Mağduru Transları Anma Günü'nde İzmir İl Örgütümüz "Katledilen Transların Hesabını Soracağız!" yazılı bir pankart astı. Aynı günün akşamı Alsancak'ta düzenlenen etkinliğe de katılım sağlayan il örgütü bu konudaki tutumumuzu ifade etti. İl örgütümüz yaptığı açıklamada "Transfobi ve homofobinin tam karşısında, direnen renklerin yanındayız! Trans cinayetleri politiktir!" dedi.

PARTİ'YE

Devrimci kadronun kendini oluşturması

Devrimci mücadelede kadro anlam kaybı yaşadığı ölçüde pasifleşmekte, kişiliği, iradesi aşınmaktadır.

Haydar Arıkışu

1/ Kadrolaşma bireyin derinlikli öznelleşmesidir. Genelden öze giderek tarif edelim. Öznenin en dışındaki evrenselinde "Kadro-Parti-Toplumsal" diyalektiği var iken, bir katman altında "Dünyasını" oluşturan "bilinç, örgütlülük, eylem" vardır. Bir anlamda kadroyu, partinin, "bilinçli, örgütlü eylemli" bireyselliği olarak tanımlayabiliriz. Biraz daha "Özel" inde ise kadronun "Bireyselliği" çerçevesinde "düşünme, anlamlandırma ve yaratıcılığı" görülür. Yukarıda politik olarak sıraladığım devrimci kişiliğin üç katmanında (Evren-Dünya-Birey) yer alan kadro nitelikleri ayrı ayrı açıklandığında daha kapsamlı bir bilinç oluşturunun farkındayım. Ancak hepsini bu yazıda anlatmakta darlaştıracak kaygısıyla sonraki yazılara yedirerek açıklamak daha kapsamlı olacaktır.

2/ Düşünce tarihinde "özneyi sorunsallaştırmak" ve bu temel üzerinde kavramsallaştırmalar yapmayı; 16. yüzyıldan sonra, düşünce tarihinde "Rönesans" olarak adlandırılan dönemde, buna bağlı olarak kapitalist üretimin bir "Dünya ekonomik sistemi" haline gelmesi koşullarında görebiliyoruz. Marx ve Engels'in Komünist Manifesto' da belirttikleri gibi, kapitalizmin inşası sürecinde burjuvazi kendi suretinde bir dünya yaratıyor; "katı olan her şey buharlaşıyor", feodal bağlardan kurtulan emekçiler için bireyselleşmenin, özgürleşip öznelleşmenin yolu açıyordu. İşte tam da bu momentte modern felsefe özneyi kavramlarının merkezine koyarak düşünce tarihinde devrimsel bir dönüşüm yaratıyor.

Felsefe tarihinde "öznenin kuruluşu" Fransız filozof Descartes ile başlar. Descartes'te bu kendini "Düşünüyorum o halde varım" ("Cogito ergo sum") belirlenimindeki "Düşünme" iken; Kant'ta "Bilme", bilgi süreci olur. Hegel'de "İsteme/Arzu" ya dönüşerek insanlığın zihinsel ufkuna iradeyle oluşmuş "öz-bilinç" yerleştirir. "Bir öz-bilinç olmak için, yani insanın kendi doğal, verilmiş varlığını aşması için, arzu, şu an için mevcut biricik doğal olmayan "var olmayan" şeye arzusunun kendisine yönelmeli, başka bir arzuyu başka bir "ben" i istemelidir." (Tinin Fenomenolojisi syf. 81) Hegel'in kendi döneminde istediği ben "burjuva demokratik devrimci"

bireydir. Henüz işçi sınıfı hareketi yok ama bir Alman olarak "Fransız Devrimi" ruhuyla oluşturulmuş bir liberal burjuva bilinç kendisini ifade eder. Hegel, Sokrates felsefesiyle başlayan "kendini bil" bilincini, öz-bilinçe sıçratır. İstemeyle gelen bu öz-bilinç, bireyin kendini kendisiyle, tarihiyle dolayımı/etkileşimi içinde bilme sürecidir. Buraya daha sonra Marksizm' le birlikte doğa ve toplumsal sınıf ilişkileri, emek/eylem dolayımında öz-bilinç eklenecektir.

3/ Hegel'in felsefesinde temellenip Marx ile materyalist bir öze/nitelige bürünerek "Özne" kendini eylemle/praxisle kurar. İnsanı doğayla ve toplumla pasif ilişki içinde değil aktif, tarihsel süreç içinde değiştiren, dönüştüren, devrimci birey misyonunda değerlendirir. Marksizm'in devrimci pratik özü buradan, bu felsefeden kaynak alır. Ünlü "Feuerbach Üzerine Tezler" in 11. Tezi tam da felsefedeki bu nitel değişikliği açıklar. "Filozoflar dünyayı yalnızca çeşitli biçimlerde yorumlamışlardır; oysa sorun onu değiştirmektir."

Marksizmde öz-bilinç, teori-pratik birliği, düşünce ve davranış bütünlüğüdür. "Nesnel [gegenständliche] hakikatin insan düşüncesine atfedilip atfedilmeyeceği sorunu -bir teori sorunu değil, pratik bir sorundur. İnsan, hakikati, yani düşüncesinin gerçekliğini ve gücünü, bu dünyaya atıldığını [Disseitigkeit] pratikte kanıtlamalıdır. Pratikten yalıtılmış düşüncenin gerçekliği ya da gerçekliği konusundaki tartışma, tamamıyla skolastik bir sorundur."

4/ Felsefe tarihinde bireyin öznelleşme süreci kapitalizm çağında temel olarak "düşünce, bilgi, isteme, eylem" tarihselinde ilerler. Çağımızda buna bir de "anlam" olarak öznenin kuruluşunu ekleyebiliriz. İnsanın anlam arayışı, Marx'ın emeğin yabancılaşması, teknolojik gelişim, 1. ve 2. Dünya Savaşı ile "Aklın yıkımı" gerçekliğinde "anamlılık" daha da önem kazanır. Zamanımızın en önemli düşünce akımlarından biri olan Varoluşçu Psikoterapi ve felsefe özellikle "Anlam sorunu" temel ilkelerinden biri yapmışlardır. Devrimci mücadelede kadro anlam kaybı yaşadığı ölçüde pasifleşmekte, kişiliği, iradesi aşınmaktadır. Devrimci iddiası zayıflayarak iktidar olma, devrim yapma ufkunu daraltmaktadır.